

BARNAVERNDARSTOFA

Reykjavík, 8. nóvember 2018

Tilvísun : 2018010037/33

Efni: Umsögn Barnaverndarstofu um frumvarp til laga um breytingar á lögum um útlendinga og lögum um Schengen-upplýsingakerfið á Íslandi, 221. mál.

Barnaverndarstofa vísar til erindis nefndasviðs Alþingis, dags. 25. október sl., þar sem stofunni var gefið tækifæri á að gefa allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis umsögn um frumvarp til laga um breytingar á lögum um útlendinga og lögum um Schengen-upplýsingakerfið á Íslandi, 221. mál. Þakkar Barnaverndarstofa fyrir að fá tækifæri til þess að tjá sig um frumvarpið.

Í a. lið 2. gr. frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 1. mgr. 17. gr. laga um útlendinga, nr. 80/2016. Ákvæði 17. gr. útl. fjalla um vinnslu persónuupplýsinga. Í 1. mgr. er kveðið á um heimild Útlendingastofnunar, kærunefnar útlendingamála, Þjóðskrár Íslands og lögreglu til vinnslu persónuupplýsinga útlendinga að fullnægðum heimildarákvæðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, sem og að því marki sem mælt sé fyrir um heimildir til slíkrar vinnslu í lögum um útlendinga. Í umræddu frumvarpi er lögð til sú breyting á 1. mgr. 17. gr. útl. að bæta við barnaverndaryfirvöldum í framangreinda upptalningu stofnana sem heimild hafa til þess að miðla upplýsingum um útlendinga sín á milli.

Barnaverndarstofa er sammála því grundvallarmarkmiði sem stefnt er að með umræddu ákvæði í frumvarpinu. Það er hins vegar afstaða Barnaverndarstofu að varlega þurfi að fara í að veita lögbunda heimild til þess að miðla áfram þeim upplýsingum sem barnaverndarnefndir hafa aflað án þess að fjalla sérstaklega um hvaða takmörkun slík miðlun sæti eða í hvaða tilgangi upplýsingasöfnunin er. Ennfremur bendir Barnaverndarstofa á að ekki sé ljóst af 1. mgr. 17. gr. útlendingalaga hvort um sé að ræða heimild barnaverndarnefnda til þess að miðla ákveðnum upplýsingum til þeirrar stofnunar sem þess óskar eða hvort barnaverndarnefnd beri að miðla áfram upplýsingum sé þess óskað og þá nákvæmlega hvaða upplýsingum.

Í þessu sambandi bendir Barnaverndarstofa til samanburðar á að í barnaverndarlögum, nr. 80/2002, er fjallað um upplýsingaskyldu gagnvart barnaverndarnefnd í 44. gr. laganna. Þar er að finna víðtækt ákvæði sem skyldar fjölda starfsétta og stofnanir til þess að veita barnaverndarnefndum viðkvæmar upplýsingar sem almennt ríkir trúnaður um. Sjá umrætt ákvæði barnaverndarlaga í heild sinni:

■ **44. gr. *Upplýsingaskylda gagnvart barnaverndarnefnd.***

□ Öllum heilbrigðis- og sjúkrastofnunum, þar með töldum sjálfstætt starfandi heilbrigðisstarfsmönnum, sérfræðingum sem veita félagslega þjónustu, geðdeildum, meðferðardeildum og meðferðarstofnunum

fyrir áfengissjúklinga og fíkniefnaneytendur, og stofnunum sem veita félagslega þjónustu eða aðstoð, er skylt eftir að barnaverndarnefnd hefur tekið ákvörðun um könnun máls að láta nefndinni endurgjaldslaust í té [upplýsingar og afrit af nauðsynlegum gögnum um heilsu barns, foreldra þess og annarra heimilismanna],¹⁾ þar á meðal upplýsingar um ástand viðkomandi og batahorfur, auk annarra upplýsinga sem nefndin telur að skipt geti máli fyrir úrlausn málsins.

Með sama hætti er öllum stofnunum og öðrum aðilum þar sem barn hefur dvalist eða kemur reglulega, svo sem skólum, dagvistarheimilum og félagsmiðstöðvum fyrir börn og unglinga, skylt að láta nefndinni í té upplýsingar sem hún telur að skipt geti máli fyrir úrlausn málsins.

Þá skulu lögregla og sakaskrá ríkisins með sama hætti láta nefndinni í té [upplýsingar og afrit nauðsynlegra gagna sem þessar stofnanir búa yfir um barn, foreldra þess og aðra heimilismenn sem varðað geta málið].²⁾

Upplýsingar samkvæmt þessari grein skal veita svo fljótt sem auðið er og eigi síðar en 14 dögum eftir að beiðni barst.

Upplýsingaskylda samkvæmt þessari grein gengur framár ákvæðum laga eða siðareglna um þagnarskyldu einstakra starfsstétta.

Í greingerð um frumvarpi því sem varð að barnaverndarlögum er sérstaklega fjallað um að mikilvægi þess að upplýsingaskylda gagnvart barnaverndarnefnd sé skýr varðandi hvaða aðilum beri að afhenda upplýsingar til barnaverndarnefnda auk þess að skýrt sé hvaða upplýsingar sé um að ræða. Til þess að varpa betur ljósi á hversu víðtækar og viðkvæmar upplýsingar umræðir má benda sérstaklega á að í 1. mgr. 44. gr. er t.a.m. með beinum hætti kveðið á um að heilbrigðistofnanir og sérfræðingar skuli afhenda upplýsingar til barnaverndarnefnda varðandi ástand og batahorfur foreldra barns. Í 3. mgr. sama ákvæðis er sérstaklega fjallað um að lögregla og sakaskrá ríkisins skuli með sama hætti láta barnaverndarnefnd í té upplýsingar um foreldra og aðra heimilismenn sem varðað geta mál barnsins.

Með hliðsjón af framangreindu er telur Barnaverndarstofa að frumvarpið eins og það er í dag hafi í för með sér of opna og víðtæka heimild til miðlunar persónuupplýsinga. Þegar litið er til eðlis þeirra viðkvæmu persónuupplýsinga sem liggja hjá barnaverndarnefnd sé nauðsynlegt að löggjafinn takmarki umrædda heimild við upplýsingar sem talið er að geti skipt máli við afgreiðslu máls hjá Útlendingastofnun og heimild til miðlunar upplýsinga frá barnaverndarnefndum til Útlendingastofnunar og að Útlendingastofnun þurfi jafnframt að skilgreina það hverju sinni hvaða upplýsingar séu nauðsynlegar vegna afgreiðslu málsins þar þegar óskað er eftir gögnum frá barnaverndarnefndum.

Virðingarfyllt
f.h. Barnaverndarstofu

Guðrún Þórleifsdóttir
lögfræðingur